

A biztonságos közlekedéshez szükséges kompetenciák fejlesztése óvodás és kisiskolás korban

**Nemzeti Közlekedési Hatóság- Pályaalkalmasság Vizsgálati Főosztály
Hernek Mónika és Komjáthy Alíz**

„Közlekedésre nevelés az óvodában” – workshop
2014. 02. 28.

Bemutakozás

- **Hernek Mónika**

- PVF- EVO, pszichológus
- Barretstown: a SeriousFun Children's Network élményterápiát biztosító tábora, Írország (3 év)
- Állatkert Játszóház és Tábor (4 év)

- **Komjáthy Alíz**

- PVF- EVO, pszichológus
- Diákoknak szóló, tanéven átívelő önismereti és készségfejlesztő, életre nevelő program kifejlesztése, szervezése. (3év) Munkakör: pszichológiai vezető.

Amiről szó lesz

Közlekedésbiztonság

- Az NKH és a közlekedésbiztonság

Kompetenciák a közlekedésben

- Mi az a kompetencia?
- PÁV- Pályaalkalmassági vizsgálatok során mért, a biztonságos közlekedéshez szükséges kompetenciák

Kompetenciák fejlesztési lehetőségei óvodás- és kisiskolás korban

- A kompetenciák és a közlekedés-specifikus készségek, fejlesztési területek kapcsolata
- Fejlődés-lélektani háttér
- Biztonságos közlekedéshez szükséges kompetenciák fejlesztése gyerekkorban

Jointly for our common future

NKH és a közlekedésbiztonság: Programok, rendezvények I.:

A Hatóság egyik legfontosabb célkitűzése a **közlekedésbiztonság fokozása és magas szinten tartása**, összhangban a Magyar Közlekedéspolitikával és az ilyen irányú Európai Unió célkitűzéseivel.

A Magyarországi Közúti Közlekedésbiztonsági Akcióprogram

- Hosszú távú együttműködési terv különböző társszervezetek között.
- **Fő célja:** a hazai közlekedésbiztonsági helyzet javítása (teljes hazai közúthálózaton)
- **Fő elve:** a közlekedés minden résztvevője között **partneri viszony**nak kell létrejönni. Legyen a biztonságos közlekedés **mindenki közös ügye és akarata**, a **társadalmi élet** egyik **alapértéke!**
- **Különös hangsúly:** a balesetek védtelen szereplőinek – köztük kiemelten a **gyermek**ek – védelmén.
- **Céljai érintik:** a közlekedés emberi tényezőit, a közlekedési létesítményeket, a közlekedő járművek biztonsági követelményeit, a hatékony közúti ellenőrzés fejlesztését és hangsúlyosan a **fiatalokat érintő nevelés, képzés, oktatás** témakörét.

NKH és a közlekedésbiztonság: Programok, rendezvények II.

Egyéb rendezvények:

- Opel Családi Nap, MAN Családi Nap
- Gyerekvilág Kiállítás
- Harley-Davidson Open Road Fest
- Szezonnyitó Motoros Nap
- VOLT Fesztivál
- Autómentes Nap
- Balaton Ride
- Zánkai Közlekedésbiztonsági Nap
- Szakoktatói és Vizsgabiztosi Vetélkedő – országos döntő
- PÁV Nyílt Nap
- Ötször bukottak nyílt napja, stb...

Jointly for our common future

Pályaalakmasság Vizsgálati Főosztály tevékenysége

A Nemzeti Közlekedési Hatóság, Közúti Gépjármű-közlekedési Hivatalának Főosztálya.

-Feladata: A biztonságos közlekedéshez szükséges **kompetenciák** mérése, komplex vizsgálatokkal.

-A vizsgálatok felépítése:

- **műszeres képesség-vizsgálatok** (~biztonságos közlekedéshez, gépjárművezetéshez szükséges készségek, képességek vizsgálata. Pl.: észlelési, döntési és cselekvési képességek)
- **pszichológiai vizsgálatok** (~biztonságos közlekedés szempontjából releváns személyiségjegyek és a pszichés terhelhetőség vizsgálata tesztekkel, pszichológiai explorációval)

→ E két vizsgált terület kölcsönhatásban áll egymással és viselkedési szinten realizálódik.

Kinek mit jelent a kompetencia? (Kulcsszavak gyűjtése)

Jointly for our common future

A kompetencia összetevői

A KOMPETENCIA:

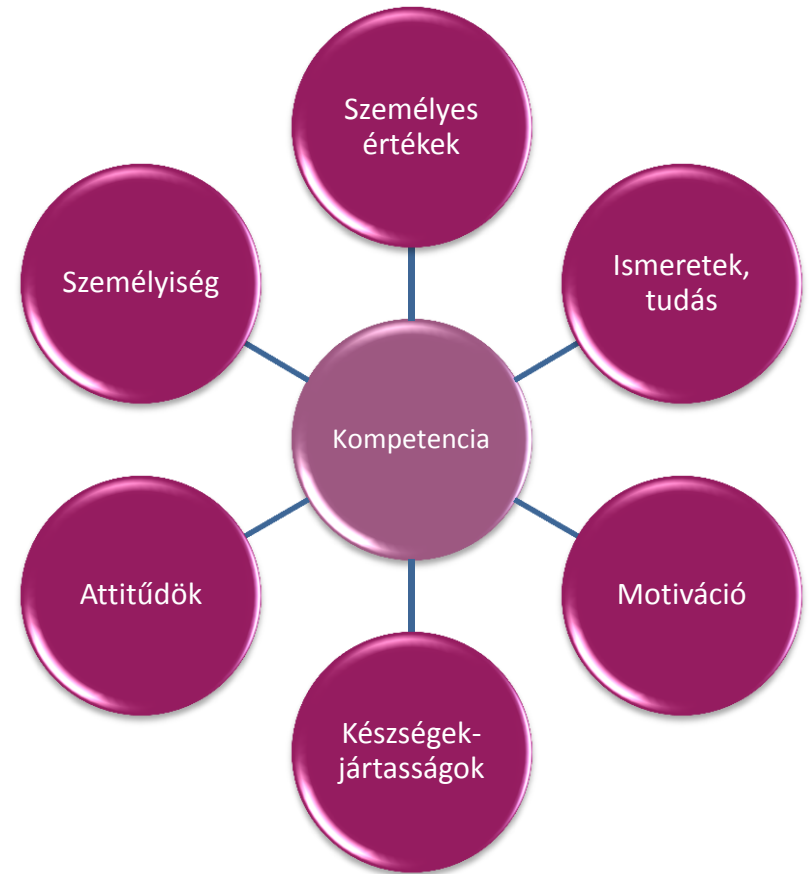
Valamely funkció teljesítésére való alkalmasság

FELTÉTELE:

Motiváció, attitűd
Képesség, készségek,
rutinok, ismeret

MEGNYILVÁNULÁSA:

Döntés
Kivitelezés

Jointly for our common future

A biztonságos közlekedéshez szükséges kompetenciák mérése a pályaalakmasság-vizsgálatok során I.

A pályaalakmassági vizsgálat kiterjed:

- a reakciókészség (reakcióidő, a döntésreakció pontossága, terhelhetőség),
- a figyelmi funkciók,
- a közlekedési áttekintési képesség,
- a monotónia-tűrés,
- a perifériás észlelés- nyomonkövetés,
- a szenzomotoros képesség,
- a sebesség- és távolságbecslés,
- a vizuális emlékezet,
- az intelligencia,
- a közlekedési magatartást befolyásoló fokozott baleseti veszélyeztetettségre utaló személyiségvonások (empátia, tolerancia, együttműködés, szabálykövetés, stb.), viselkedési beállítódások **vizsgálatára**.

A biztonságos közlekedéshez szükséges kompetenciák mérése a pályalkalmasság-vizsgálatok során II.

A vizsgálat során mérhető:

- Az észlelési teljesítmény
- A közlekedési helyzetek biztonságos megoldásához szükséges felismerési és döntési képesség
- A jármű irányításához szükséges szenzomotoros koordináció (mozdulatok összehangoltsága, úttartás)
- A figyelmi teljesítmény (a figyelem terjedelme, fenntartása)
- Az észlelési, a döntési és a mozgásos tevékenység összerendezettség
- A terhelés, fáradtság vagy monotonia hatása a járművezetői teljesítményre

Hogyan fejleszthetők ezek a kompetenciák?

A kompetenciákhoz kapcsolódóan olyan **területeket** jelöltünk ki, melyek a célcsoport **életkori, fejlettségi sajátosságainak** figyelembe vételével, **célzott gyakorlatokkal fejleszthetők**.

A gyakorlatok egy **elsődlegesen fejlesztendő terület** köré épülnének, azonban **egyszerre több terület fejlesztését** is lehetővé teszik. Egy gyakorlat hatásáról teljes képet tehát a „járulékosan” fejlődő területekkel együtt kapunk.

E fejlesztés megfelelő **alapként** szolgálhat a későbbiekben ahhoz, hogy a gyerekekből az elsajátított készségeket, képességeket tovább fejlesztve, a közlekedés **felelősségtudó**, a **másikra mindig odafigyelő** szereplőit nevelje, az utakon betöltött szerepüktől függetlenül.

A **megfelelő megközelítéssel** és **nyelvezettel** egészen fiatal korosztály számára is **hatékonyan működő gyakorlatokat dolgozhatunk ki**.

Fejlődéslélektani háttér- a „klasszikusok”

Életkor	FREUD A pszichoszexuális fejlődés szakaszai	ERIKSON Pszichoszociális konfliktusok	PIAGET Az értelmi fejlődés szakaszai
csecsemőkor 0-2 év	orális	bizalom vagy bizalmatlanság	szenzomotoros intelligencia
kisgyermekkor 2-3 év	anális	önállóság vagy kétely	műveletek előtti kor
óvodáskor 3-6 év	fallikus	kezdemenyezés vagy büntudat	
kisiskoláskor kb. 6-10-12 év	latencia	teljesítmény vagy kisebbségség	Konkrét/ formális műveletek kora

Az elméletek használhatósága és korlátai

Az elméleteken keresztül megismerhetjük a célcsoport általános fejlettségi szintjét a különböző kompetenciák területén. Természetesen ez csak iránymutatóként szolgálhat – a gyakorlatok összeállítása során figyelemmel kell lennünk az esetleges egyéni és/vagy kulturális különbségekre, változatosságra is.

Saját tapasztalatok

Jointly for our common future

Fejlesztési területek kompetenciáinként

KOMPETENCIA	KÖZLEKEDÉS-SPECIFIKUS KÉSZSÉGEK, FEJLESZTÉSI TERÜLETEK
FIGYELEM ÉS ÉSZLELÉS	<ul style="list-style-type: none">☐ Figyelem<ul style="list-style-type: none">• Spontán figyelem• Szándékos figyelem• Szelektív figyelem• Kitartó figyelem• A figyelem megosztása☐ Észlelés<ul style="list-style-type: none">• Globális észlelés• Perifériás észlelés☐ Közlekedési áttekintési képesség☐ Sebesség- és távolságbecslés☐ A figyelem fenntartása monoton ingerhelyzetben☐ Vigilancia (Éberség)

Jointly for our common future

Fejlesztési területek kompetenciáinként

KOMPETENCIA	KÖZLEKEDÉS-SPECIFIKUS KÉSZSÉGEK, FEJLESZTÉSI TERÜLETEK
REAKCIÓ	<ul style="list-style-type: none">☐ Döntési képesség☐ Reakciókészség<ul style="list-style-type: none">• Akusztikus jelzésekre• Vizuális jelzésekre• Kombinált jelzésekre☐ Reakció gyorsaság és pontosság☐ Terhelhetőség

Jointly for our common future

Fejlesztési területek kompetenciáinként

KOMPETENCIA	KÖZLEKEDÉS-SPECIFIKUS KÉSZSÉGEK, FEJLESZTÉSI TERÜLETEK
SZENZO- MOTORIKA	<ul style="list-style-type: none">☐ Szem- kéz- és láb-koordináció<ul style="list-style-type: none">• Kezek és lábak szétválasztott mozgása• Kezek és lábak összehangolt mozgása☐ Jobb és baloldal elkülönítése☐ Helyzetnek megfelelő mozgásválaszok

Fejlesztési területek kompetenciáinként

KOMPETENCIA	KÖZLEKEDÉS-SPECIFIKUS KÉSZSÉGEK, FEJLESZTÉSI TERÜLETEK
KOGNÍCIÓ	<ul style="list-style-type: none">☐ Intelligencia☐ Ismeretek, tudás<ul style="list-style-type: none">• Szabályismeret• Környezet ismerete☐ Emlékezet☐ Döntésképesség☐ Problémamegoldó képesség<ul style="list-style-type: none">• Közlekedési veszélyhelyzetek felismerése és megoldása☐ Kommunikációs képesség

Fejlesztési területek kompetenciáinként

KOMPETENCIA	KÖZLEKEDÉS-SPECIFIKUS KÉSZSÉGEK, FEJLESZTÉSI TERÜLETEK
SZEMÉLYISÉG	<ul style="list-style-type: none">☐ Társas készségek<ul style="list-style-type: none">• Empátia• Tolerancia• Rugalmasság• Együttműködés• Segítségadás• Alkalmazkodás☐ Egyéb személyiség jellemzők:<ul style="list-style-type: none">• Frusztrációtűrés• Felelősségtudat• Önkontroll• Szabálykövetés• Közlekedéssel kapcsolatos attitűdök

Jointly for our common future

Kérdések

Jointly for our common future

KÖSZÖNJÜK A MEGTISZTELŐ FIGYELMET!

Elérhetőségeink:

Hernek Mónika: Hernek.Monika@nkh.gov.hu

Komjáthy Alíz: Komjathy.Aliz@nkh.gov.hu

Jointly for our common future